

viet. apl. (kuri yra kaimelis?)

girdėjės - dal., veik., būkl., vyr. g., voss. v.;
tar. t.

29.09 203. Perrašykite sakinius ir jų gale iliustruok parymikite, kokie jie - vientinių (vient.) ar sudėtiniai (sudet.). Kiekvieno sakiniu veiksmų nubraukite vienu brūkiniu, tarinj - dvim.

Sunt mani motinile i jūreles vandenilio (vient.) Ryko abejonis, tvirtas patirypimas keropni sirdyje (sudet.) Girdėjau pasakojant, kad žemaitijoje atnaujės tols Blinda (sudet.) Jurgis žinojo, kad senio žadėjui buvo daug ne-nuginciamos teisybės, ir tai gerai žinojo Uršulė (sudet.) Po vyrinių rodėjų valteliopam, saldžios uogelis iškojau (vient.)

Maijungiamieji sakinių

Braižo lietus, bet Anotrius nesirode. Grijžo

mama, tačiau nuotaika nepageryjo. Braižo
vėjas, ir lyguroto nuliki ant žemės.

Kai praejo lietus, pasirode saulė.

Nugriaudejo pastutiniai šūviai, nublan-

ho gairys pūivoči, o virš diūmose skendin-

čio Berlyno didingai plazdijo raudona

šarybos šalies vėliava. Gairinancios rados

lašas, nuriedėjus nuo medžio šakos, palysti

mano skruosta, ir as paguntu josi sunkioj ir

gairių drigny.

Rasti 5 sujungiamuonių sakinius. Morfo-

loginiai īmagrinėti du veikmazodiūs.

Katalikų bažnyčia bu valde daug turty, o

pirmaviantieji joje komos vyskupai - popiežiai -

turiuo ne tik dvarinę, bet ir politinę galią. Nors

Biruti stengesi būti rami, bet iš jai, pažvelgus

į raudonai daugyje iščiancią avangardę, stin-

go sirdis in kilo nerimas dėl kovo vyrų. Senes-

nių miškininkai norėjo in toliau ramusi girių

gyventi, bet jaunieji su stipruolių kūpu veržesi

et i prie žmonių. Saulė has dieną buvo autiočiu, dienos ilgij. Savaitę doga lydymai, ir pagalbiniu viename jis pločiai naudoti virsta troščiaus pelėnais.

Stingo (stingti, stingsta, stingo) - veikmaz, Tam., ties. n., būt. k. l., vns. 3a.; tar. (kø veikte širdis?).

Virsta (virsti, virsta, virsto) - veikmaz, Tam., ties. n., es. l., dgs. 3a.; tar. (kø veikia naudoti?).

4

Šanti tekti sakinius, kur jungtidas „in“ jungty sakinius (3) ir virakūčios sakinių dalis (2). Įmogrūnių morf. 3 veiksm.

Raganos duktė megali - niko, niko ji negali. Statybos ir fabrikuon, holiukų laukuo se ir laboratorijos - virus nus žari pavimo užtas, energija, sumanumas. Holukyje mes dirbtumem trise: as, žmona, nūnus. Regis, tarsiškis vejas delnsu vaidq paglorto - rieda, ritor, liejas džiaugmo ažra sunuotu. Maxas brūmas - didžios šalnys.

Gyventi ar per upę plaukti; nemoki - nuslugi.

Rodok, saule kaij ir nedegina, bet kardis 85.09.27
tarsi didixa, ir žmonis, būrai, daudžiauninkai
beveik atribrepti nebegirdi. Niekas jo nelausie,
ir niekam jis nerūsti savo minčių. Kors ir
blogi laikai, ir užuot pagirtojo lietuviškojo
alaus til prasto gerimo žmonas begali pamylti,
vis viena nepavalojines neįleidžia jis nė
vienu žmogumi. Tigringa kautra kankina ir
žmones, ir gyvulius. Bet darbininkas raitorii
ant žemės ir jau vienai nebegirdi, ką užvaizdas
elias (nud.).

Raitori (raitytis, raitori, raitin) - veiksm.,
T am., ties. n., es. l., vns. 3a.; tar. (kø veikia!).

Nebegirdi (nebegirdeti, nebegirdi, nebegirdyti) -
veiksm., T am., ties. n., es. l., vns. 3a.; tar. (kø veikia?).

Didija (diditi, didėja, didžio) - veiksm., Tam.,
ties. n., es. l., vns. 3a.; tar. (kø veikia?).

Kiekvinam sud. sujungiamuji sakinių 85.09.30
skyrybos atvejui rasti arba sugalvoti sakinius.

6. Kalėdi žioli, tyliai stiepiai auksai, išli-
deni giles. Ap linkui buvo ramu: tyliu teko
upė. Ant žemės sedėdama, bijo nukristi. Vandens
laikai garsiai tisko ant grindinio, laupojo levi-
gy stillus; išligavus pabräčius vinguriavo
muzini tyreliai. Venas tašo, kitas skud-
ras renka. Kąžkuri, kampe, nūčera verciams
lapai, sugirgžda molas, balselica į raičius
plunksnaiotis. Darbus kaip ugnis išduojins
silos rūdis, nuskaidrins vienos per darbą iš
naujo atgimsi.

11. Vixam parauly balsas graudi: didysis
leninas gyvena nu munis. Didysis kubo
namas vel užė: į salę rinkosi darbininkai.
Išlo iš išlo, nigo iš nigo. Kyroji žirrigžėles
placių padangėj, kyroji lapai minesienoj.
Lenkins eigulys buvo kažko sujaudintas:
net jo žandos drebijo. Vejas linguoja topo-
lius, juodus valara gaubias valta pilis.
Atrinko ruočio, išvito pirmans šerkšnas.

Laukai kreipijo jaučius, iš upelio, teko

pro dvara, kilo rūkas ir sklidėti pievos.
Kaimas metu nuo mitų dieleja, žmonių
daugėja; daug mirsta jaunys, dar dau-
gial seny - visiens reičia veteles kapiniek.
O ir negaliu akis atkreipti: vani atsinuks
išta išlinkusi senutile, vani kainu nori ja-
matyn malonuoj jos veido. Jau salnos
vaigiam, žydis alyvos, - labištingala negali
neuiibeti. Tačiau prižengia leivas ūmonis
prie boksto branto, pamagi vrikams - tuo
tarpu jau n' abu duobreles iša atsinuaduosi.

17. Nes nuparainome vieni retiketai: as
ijau marius plakante, grožiedomasis ypa-
vinou saulelydžiu, ir pamaičiu jį laive.
Keltas nebeveike: jiuroje sicute septynis baly
audra. As žiūriu iš pamiskis į sodybą
ir redijtu eti prie jos - vis ditto pavojinga.
Kiemuoje, matyt, jau patire kromis: neži-
niu sliaistis adlytysieji dūmai. Praijo va-
landile, - graužtinis nebuvvo giroli. Nurodyto
namų jis surado neminkci: jau iš toli pa-

85.10.04

mate auditoja viršinę su gandralizacijai.
Liežuvio be haudo-geli vėliaip subaliotis.

Man buvo linksmia: važiuavau namo,
pas maną. Strypeliene nė su kuo nengin-
čijo: jos akys ir protas darbavosi tylomis.

Mariose veinian apie 40 nūnų žvyrų: ungarų,
židovų, lyng, sterky ir kiti. Daug kas nu-
žud viliop: ir pilnas pasklapių mišas, ir
veidrodinis ^{žvyras} veidrodis, ir stebuklingas pavil-
čių skridimas, ir liūdna ili aiary bernų daina.
Mane nukėvojo palvantes vaizdas: žalvariai
pilkos marios, geltona milio juosta, raudoni
hauvy stogai ir žalios priays už jų.

0.10

272. Perasykite salinius trimis grupėmis:

1) videntiniai, 2) nidentiniai prijungiamieji, 3) audi-
tiniai prijungiamieji saliniai. Kuri salicia, pačiame
skriamionius žubkus. Trašytė maleitas
raides.

1) Būk seikas, geogrū, praiydes raudonai,
maistinom, viltinom dainom nuskardėjés.

Negirdeti nei vijo staugimo, nei ledynų grū-
ties, nei sidabrinų uželius česijimo. Athabinu
derriotą dedes simo valtelę, užmaunu ant
maigo išklas ir, pliaučiādamas vandenį;
iriuon, į litę užes brantą.

2) Širdis plaka smarkiai, kada nuo me-
džiaus apžilumos kelvos ativeria Dainavos
ežerai, kuriami, rodos, nei gal, nei kraisto
nera. Uždainuolim, broliai tokių dainų, bro-
liai, kad paraučy Lietuva Hambitų. Dan-
gus-tai melyna jūra, kurioje atsigindė via
mano žemė: rimi kovo grožiu, žaliaisiai mi-
škai, melvais ežerai, upinės ir melynaicius
kalnai.

3) Dienos buvo raulios, pūtė gairus vijas,
ritori žalios bangos, ošdamos kovo monoto-
nišką giesmę; o mes įjome ir įjome, parkui ili-
jomis, valgime ir vėl įjome, has žingsnis gro-
žiedamieni cia miliu, cia mažu, pūkliu mi-
šku, cia terp medžių ir samanų išveržimia
lupa. Dan žvaugždės zenite susibeti neviijo,
o paukščiai jau būlitanti veikina ryta, ir

topolių lapai kuriai nūnarejo.

10.14

7. Ūlius su broliais, susteriu, ir kaimynu vaikais sedi daržo paterzy kailių ir šildom. Nedžiūti lapuočiai, daugiauniai, dar tik spaceringo, dar kelmais, žaliavos bruckinių uogienojasi. Laikei pirmigo storas miego pataki, užklojo ledą, ir pradijo ilga, tamu žemos naktis. Gelsta medžių lapai, krinta sodusose išnokę vazių. Lietus smarkėjo, ir būtinai reikėjo išsoti pataigos. Lyg žalvaris, pjaudamas erdos, ore įsandė lėnuždės, cypri, cypri, ir vinkliaiš kalkai ulėjo pavilkėjai, dūz- gė biter. Žejini į kiemo, Morta norėjo pa- ryti pirmuininko ir jam visko išnaujoti. Balandžių nario, straudo

Padaugėje lengvai,

O Vilniuje žypli liepos

Gelvai, gelvai...

Aštostagos buogin, ir vel vaziukų į gimna- ziją. Savėlė jau kildoni, retraktus is laulų

pradijo grįžti žmones - kaimas atgijo, su- klego. Dirvų garnici užtverė, motoras smarkiai nūže, nuvrebijo, ir nukrečimis pajudejo pirmyn. Prieškojės nepazystomom kaimiečiui, Brūna, nuo išlėto nugalėjimais pirtais, paimė vadeles ir paragino nerimaujančius arblius.

Šalutiniai reikmio sakinių

85.10.18

Alimirką man paimodė, kai esu teirdžiųj^{jung.} (kas paimodė?). Kės litam kelią švencia, tas n- pats gerai matol kas tas?). Iš autito bolito ma- tyti, kaip paraudo pušynilių įvairias matyt?). Seneliui, žinoma, parupys, is kur tie nykštai kai atrado.

207. Lerrasylytė sakinius. Kur reikia, padi- 85.10.18
kite miriamuonių ženklus. Sabrauktė šaluti- nius sakinius, jungtukus ir jungiamuonių žo- džius.

^{ir.}
Kas gerai mokori, tas pastui virstuomet
džiaugiam mokojo vaivais. Buvo matyti, had
šis žmogus nuosirdžiai džiaugiasi mečiuis
savo namuose. Kartais atrado, had tai
plevera maidrios ugnys. Žalandoj buvo
matyti, kaip kelvoje iškilo būrelis žmonių.
Kas nenori sunegti, turi laikytis higienos
reikalavimų.

Kas - jo, než, veiksm. vyr. g., vns. v.; veiksm.

Gerai - prieš, būdo, būdv, būdo apl. (kaip mokori?).
Mokosi(mokyti), mokin, mokin) - veiksm., sangu,
3am, ties. n., es. l., vns. 3a., tar. (kod veikia?)

Tas - jo, parod., vyr. g., vns. 3.v.; veiksm. (kas džiau-
gian?).

Paskui - prieš, laiko; l. apl. (kada džiaugiam?).

10.21

Šalutiniai tarinio ir pažyminio salinių

Atrašo į klaušimus: koks? kokia? kokie? kokios?

Šalutiniai

šalut. tarinio sal.

1. Aistiuna pagr. sal. vardin. jung.
tarinio dal. (buvo tokie gražūs, buvo tokia saulita)

2. Brandeda jungtakais: had, 2. Jung. ž.: kuris, kuri, iš
jog, lyg, koks, kokia, kokios, kur, nu kuriuo, hada, nuo
kurių, iš kur.

šalut. paž. sal.

1. Aistiuna pagrindinio sali-
nio dailetarinė, tik ne
vardin tar. dal.

2. Jung. ž.: kuris, kuri, iš
jog, lyg, koks, kokia, kokios, kur, nu kuriuo, hada, nuo
kurių, iš kur.

Siene karpas buvo tokis stijrus, had net wai-
gino (koks stijrus? - šalut. tarinio sal.). Koks paaištis,
tokia ir giesmė (kokia giesmė? - šalut. tarinio sal.)

Pas tamé teig švaru, had net nedraugejinti.
(kaip švaru?). Seneliai, žinoma, parūko, iš kur
tie ryščiai atsirado.

2.10. Perasylyite salinius. Kur reikia, padi-

lite skriamuosius ženklus. Pebraukite šalutinius
tarinio salinius ir jų atliepiamuosius žodžius.
Pirmųjų dviejų salinių žodžius užkrečiokite.
Išnagrininkite morfologikai 5 būdvorakius.

15.10.24

Ašmenės jis buvo tols senas, kad man augant senesnij i neteko matyti. Elgyste buvo toliai graži, jog jis vii gerijon. Ašmenai buvo toliai, kad drebijo senos. Tolis nakties miegas, tols dienos darbas. Nums atrodi, kad šiluon paa turėtų būti išvynius ženiuojis. Šiuolas tols tvirtas, jog iš styrrios audros jo nepalaunėja.

senas - būdo, papr., nelyg. l., vyr. g., IIl., vns. v.; tar. vard. d. (tolis jis buvo?).

senesnij (senas) - būdo, papr., ankšt. l., vyr. g., IIl., dgs. k., paž. (tolis neteko matyti?).

grazi (grazus) - būdo, papr., nelyg. l., mot. g., IIl., vns. v.; tar. vard. d. (toliai elgyste buvo?).

tvirtas - būdo, papr., nelyg. l., vyr. g., IIl., vns. g.; tar. vard. d. (tolis yra gžiuolas?).

styrrios (styrus) - būdo, papr., nelyg. l., mot. g., IIl., dgs. v.; paž. (tolios audros?).

10.25 214 Perraňylite salinius, išskirtinius pažyminius pakeisdami šalutinius pažyminio

salinius. Išnagrininkite visus ličiavardžius morfoložiskai.

Būjų viršūnės, kurias glotiškai švelnus vejeli, tyliai ošė. Brizadininkas pavaisino tallinius brakščius, kurios buvo išaugintos didžiajamame kolūkio dorže. Tarybinis karup, kuris iželbojo mėstantį vaiką, buvo mano pažintumas. Neskaiti priglaudė teta, kuria gyveno až miesto, beveik laukose.

Dideli (didelis) - būdo, papr., nelyg. l., vyr. g., IIl., vns. g.; paž. (tolis kaip?).

švelnus (švelnus) - būdo, papr., nelyg. l., vyr. g., IIl., vns. l.; paž. (tolis vejlio?).

Didžiajamame (didysis) - būdo, y., nelyg. l., vyr. g., IIl., vns. viet.; paž. (toliamame kuriamame darže?).

Tarybinis - būdo, papr., nely., vyr. g., IIl., vns. v.; paž. (tolis karup).

Aš žinau, kad tu grisi vilai. Tačiau nežinoju, kada tu grisi. Ar žinai, kada jis mugris?